

РЕГИОНАЛЕН АНАЛИЗ
ПРЕДСТАВЯНЕ НА ДОБРИ ПРАКТИКИ В ЮЖЕН ЦЕНТРАЛЕН РАЙОН
РЕЗЮМЕ

ОБЛАСТ ПЛОВДИВ

ЦЕНТЪР ЗА РАБОТА С ДОБРОВОЛЦИ/ЦРД/ КЪМ ФОНДАЦИЯ НАЦИОНАЛЕН АЛИАНС ЗА РАБОТА С ДОБРОВОЛЦИ /НАРД/, ГРАД ПЛОВДИВ
www.navabg.com

ЦРД в гр. Пловдив съществува от 16 години. Основна цел на Центъра е налагането на доброволчеството като ценност сред общността чрез:

- обучение и подкрепа на младежи за организиране и реализиране на граждански инициативи;
- разработване на доброволчески програми;
- предоставяне на доброволци на организации и събития.

Към настоящия момент в ЦРД Пловдив има над 200 доброволци, които реализират дейности в полза на различни уязвими групи, културни, спортни и социални събития.

През 2016 година доброволците на ЦРД са организирали и участвали в над 80 програми и инициативи. Чрез включването в доброволчески инициативи, младите хора придобиват практически социални умения, които им помагат за успешното реализиране в личен и професионален план. Тези умения – целеполагане, работа в екип, ефективно общуване, управление на времето и много други, не се усвояват в училище или в други извънучилищни форми.

Една от основните посоки, в разработването на доброволческите програми е овластяването на младите хора и придобиването на умение за взимане на самостоятелни решения, като им се предоставя възможност за организиране, реализиране и ръководене на инициативи и дейности. Чрез участието си в доброволчески дейности, младите хора придобиват по ясна представа за начина на работата на местните власти и институции и разширяват своята мрежа от контакти и влияние върху тях.

**СЪЗДАВАНЕ НА ВЪЗМОЖНОСТ УЧЕНИЧЕСКАТА ОБЩНОСТ ДА УЧАСТВА АКТИВНО В
СОЦИАЛНИЯ ЖИВОТ, КАКТО В САМОТО УЧИЛИЩЕ, ТАКА И ИЗВЪН НЕГО
СУ „СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ“ – ГР. ПЛОВДИВ**
www.soukirilimetodi.com

Добрите практики и инициативи за успешното социализиране на децата от начален, прогимназиален и гимназиален етап в СУ „Св. св. Кирил и Методий“ имат дългогодишна история и се предават от поколение на поколение като училищна традиция, като част от духа на училището. Те включват:

- Ученически съвет в СУ „Св. св. Кирил и Методий“
- Ученическо самоуправление
- Акция „Благо Даря“
- „Елха на желанията“
- Коледен и Великденски благотворителните базари в помощ на децата от Онкохематологичното отделение на УМБАЛ „Св. Георги“ – Пловдив.
- Европейска седмица за намаляване на отпадъците
- „Класна стая на открито“
- Ученическо хоро
- „Най-дългата мартеница“

В прилагания модел от практики са залегнали такива идеи, които позволяват обединяването на една ученическа общност, създаването на социални контакти, приятелства и връзки, създават увереност и сигурност у децата, развиват социални умения и компетентности, емоционална интелигентност. Инициативите предлагат една по-различна гледна точка на ролята на ученика в масовото българско училище, а именно децата са активна част от емоционалния и социален свят в училището, в което се обучават. Обучението и възпитанието са неразделна част от етапа на формиране на социални компетенции и навици за общуване.

Моделът от събития и добри практики в СУ „Св. св. Кирил и Методий“- Пловдив цели подобряването на социалните умения и компетентности на учениците от начален, прогимназиален и гимназиален етап на образованието. Учениците със слаби социални умения са по-често склонни да участват в междуличностни конфликти с връстници, родители, учители и др. Могат да бъдат отхвърлени от останалите, да се чувстват самотни и да изпитват силна тревожност. Включването им в подобни инициативи спомага за преодоляване на подобни предизвикателства.

ПРОЕКТ „ОБЩНОСТЕН ЦЕНТЪР ЗА ДЕЦА И СЕМЕЙСТВА – ОБЩИНА ПЛОВДИВ

O.C._PLOVDIV@abv.bg

Проектът има за цел да се предостави подкрепа на деца в ранна детска възраст и техните семейства за подобряване на достъпа до здравна грижа, формиране на родителски умения, подобряване на семейната среда, повишаване на училищната готовност на децата за включване в образователната система, както и предотвратяване на настаняването на деца в специализирани институции. Чрез подобряване на готовността на децата за включване в образователната система и подкрепата за формиране на родителски умения сред уязвимите групи родители се цели да се ограничи и предаването на бедността между поколенията.

Цели се превенция на социалното изключване, намаляване на бедността сред децата чрез инвестиции в ранното детско развитие и чрез подкрепа за дейността на създадените по Проекта за социално включване (финансиран със Заем 7612BG от Международната банка за възстановяване и развитие в периода 2008 –2015 г.) интегрирани услуги за ранно детско развитие, насочени към деца до 7 годишна възраст от уязвими групи.

Основните целеви групи деца в риск (0-7 г.) са: деца от семейства от уязвими групи; деца с увреждания; деца със здравословни проблеми; деца, чиито родители са безработни; деца, чиито родители получават социални помощи; деца без личен лекар, или чийто личен лекар не е педиатър; Деца, чиито родители не са здравно осигурени; деца, не посещаващи детска градина или не ползващи друг тип услуга за грижа за деца; деца, за които родителите не полагат достатъчна грижа.

Основните целеви групи родители (на деца от 0 до 7 г.) са: родители от уязвими групи; бъдещи родители от уязвими групи; родители, получаващи социални помощи; безработни родители; родители на 3 и повече деца; самотни родители; родители (най-вече майки) в рискова възраст; родители без образование или с ниска степен на образование; родители, живеещи в лоши жилищни условия; родители, които не полагат достатъчна грижа за децата си; родители на деца с увреждания; родители на деца със здравословни проблеми; здравно неосигурени родители.

ОБЛАСТ КЪРДЖАЛИ

ПРЕВЕНЦИЯ НА ОТПАДАНЕТО ОТ УЧИЛИЩЕ И ИНТЕГРАЦИЯ НА ДЕЦА И УЧЕНИЦИ ОТ ЕТНИЧЕСКИ МАЛЦИНСТВА - СУ „ПЕТКО РАЧОВ СЛАВЕЙКОВ“, ГР. КЪРДЖАЛИ

<http://www.slaveykov.bg>

Добрата практика се нарича "Училище за шампиони" и е на СУ "Петко Рачов Славейков", град Кърджали. Проектът започва през юли 2016 г. и се очаква да продължи до юли 2018 г. Участници в него са 11 клуба, 19 групи с 358 ученици и 19 ръководители.

Проблемите, които инициативата се стреми да реши са интеграцията на деца от етническите малцинства и отпадане от училище. По проекта се организират и провеждат годишно 324 занятия с учениците от една група. Задължително е включването на родители на децата от всеки клуб за провеждане на съвместни срещи, извънкласни форми на обучение, изработване на продукти и други съвместни занимания.

Учениците се занимават в групи (клубове) по интереси (Български език и литература, Занимателна математика, Млади будители, Виртуален свят, Природозащитници, Волейбол, Баскетбол, Футбол, Приложни изкуства – Витраж дизайн, Журналистика и др.). Приоритет е надграждането на знанията и уменията за владение на книжовен български език, който за част от учениците в клубовете не е майчин език.

Чрез различни интелектуално - тренировъчни, делови, ролеви и ситуационни игри се дава възможност на учениците да развият индивидуалните си способности. Стимулира се развитието на самостоятелното мислене на децата и творческото им въображение, допринася се за формиране на организационните им умения.

Целта е да се повиши качеството на знанията и уменията на учениците; да се променят нагласите им; да се стимулира положителна мотивация към ученето; да се стимулира съревнованието между учениците; да се формират екипни умения, в т.ч и с родителите; да се развият у учениците умения за самоконтрол и правилна самооценка; умения за формиране на отговорност и уважение към другия.

Проектът е финансиран по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“, съфинансирана от Европейския съюз, европейските структурни и инвестиционни фондове.

ОБЛАСТ СМОЛЯН

МЛАДЕЖКА КАМПАНИЯ „МИСИЯ СМОЛЯН” – ОБЩИНА СМОЛЯН

Вече над десет години в Община Смолян се провежда Младежка кампания „Мисия Смолян”. В нея участват младежи, завършили средното си образование в годината на провеждане на проявата. Организатор на инициативата е Община Смолян.

Децата почистват културно-исторически паметници, които са част от културно-историческото наследство на Смолянска община. Почистват още междублокови пространства и спортни съоръжения. Обектите са определени според потребностите на трите квартала в Смолян от специалистите в общинска администрация, занимаващи се с чистотата и екологията. Освен в Смолян младежите работят и в селата на територията на общината. Децата работят, разпределени на смени по десет дни на обекти по 15 човека, като имат един ръководител. Работи се според изискванията за безопасен труд, поставени от Областната инспекция по труда. На участниците се раздават тениски, шапки и ръкавици. Работи се по шест часа с половинчасова почивка. Възнагражденията се получават след приключване на всяка смяна.

Целите на инициативата са:

- Пълноценно осмисляне на свободното време на децата през лятната ваканция;
- Личен принос на подрастващите от Смолян в подобряване на инфраструктурата на областния център и на кметствата в общината;
- Възпитание на добродетели, свързани с гражданското възпитание на младите хора;
- Провокиране вниманието на възрастните към извършеното от децата по време на кампанията, относно опазване чистотата и околната среда на Смолян и селата;
- Почистване и благоустройство на градската среда.

„ЖИВОТ БЕЗ ДРОГА И БЕЗ АГРЕСИЯ”-

МЕСТНА КОМИСИЯ ЗА БОРБА ЗА ПРОТИВООБЩЕСТВЕНИ ПРОЯВИ НА МАЛОЛЕТНИ И НЕПЪЛНОЛЕТНИ СЪВМЕСТНО С ИНСПЕКТОРИ В ДЕТСКА ПЕДАГОГИЧЕСКА СТАЯ, ОБЕДИНЕН ДЕТСКИ КОМПЛЕКС, РЪКОВОДСТВОТО НА I СОУ „СВ.СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ”, ОБЩИНА СМОЛЯН.

Инициативата представлява превенция в борбата с агресията и зависимостите чрез поредица от събития, включващи активното участие на младите хора от общността. Целевата група на събитията бяха ученици от всички общински училища на общината, среден и горен курс.

В рамките на инициативата бяха организирани разговори-дискусии с родители от детски градини. Срещите бяха провеждани от психолога на Местна комисия за борба за противообществени прояви на малолетни и непълнолетни. Беше организирано посещение на военния музей в София на деца, обучавани в Полицейска академия за учебната 2015/2016 г. Проведе се футболен турнир за ученици от общинските училища, родени 2006, 2007, 2008 год. под надслов „Не на drogата, не на агресията” и областен турнир, съвместно с Областен съвет на Българския футболен съюз – Смолян. В допълнение се организира и проведе областен конкурс „Живот без дрога и без агресия” в залата на РДТ „Николай Хайтов” с участие на ученици от областта /авторски песни, театрални сценки/. Местната комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни при Община Смолян, съвместно с инспектори Детска педагогическа стая към Районно управление „Полиция” и ОДК – Смолян, организира представление на театрална постановка „АРТ” - средство за превенция в борбата с агресията и зависимостите, с участието на артисти от Сатиричен театър – София. По повод 160 годишнината на СОУ „Св.Св.Кирил и Методий” – Смолян, ръководството и Училищната комисия за превенция на противообществените прояви на учениците към училището, под егидата на кмета на Община Смолян – г-н Николай Мелемов, организира съвместно с МКБППМН концерт под надслов „Училище под звездите” с участието на Марчинг бенд „Marching Stars”, град Златица, с художествен ръководител и диригент Тодор Цачев, и „Ice cream”. На мероприятиято прерасна в общоградско за ученици и учители от Община Смолян.

ОБЛАСТ ХАСКОВО

ПРОЕКТ „УСПЕШНИ В КЛАС” - СДРУЖЕНИЕ „ШАНС И ЗАКРИЛА”

<http://chancebg.org>

Инициативата цели превенция на отпадането на децата от училище и подобряване на училищните им постижения; повишаване ангажираността на родителите към образованието на децата им. Проектът започна през ноември 2015 и ще продължи до юли 2017. Целеви групи са 80 деца /V – VII клас/, ученици от ОУ “Никола Вапцаров”, от бедни семейства, слабо владеещи български език и/или в риск от отпадане поради неизвинени отсъствия.

Проектът „Успешни в клас” включва следните дейности:

- Пряка работа с 80 деца /групова и индивидуална/ за преодоляване на образователни и социални дефицити;
- Четири общи инициативи с около 100 деца от училището с участието на родители и младежи- доброволци на сдружение „Шанс и закрила”;
- Лятна академия– продължение на груповата работа от учебната година, но с по-различни форми на провеждане- излети, посещения на библиотека, културни и исторически забележителности в града.
- Фамилни групови конференции- за най-малко 20 семейства, чиито деца имат трудности в училище;
- Училище за родители /8 издания за семействата на децата, участващи в проекта/ – под форма на групова работа родителите ще обсъждат проблеми при възпитанието на децата, ще преодоляват предразсъдъци, ще изграждат умения за подкрепа на образованието като ценност.

ЗАКРИЛА НА ДЕЦАТА ОТ НАСИЛИЕ - СДРУЖЕНИЕ „ШАНС И ЗАКРИЛА“

<http://chancebg.org>

„Шанс и закрила“ създават и прилагат дейности и програми, насочени към закрилата на деца от насилие. Основната целева група са деца. Допълнителни целеви групи са родители и специалисти, работещи с деца – педагози, полицаи, социални работници.

Резултати:

1. Създаден е мултидисциплинарен екип;
2. 5136 деца са участвали в програмите за превенция;
3. Обучени са 1051 професионалисти как да разпознават и докладват за насилие над деца

През годините тази дейност се разви в 5 направления, за да обхване различни аспекти на проблема и да интегрира ефекта от въздействие, постигнат във всяко една от посочените по-долу направления.

1. Междунституционално сътрудничество - ангажиране на всички институции, свързани с проблема и създаване на мултидисциплинарен екип. През 2003 година 20 представители на социалните служби, полиция, образование, услуги за деца започнаха да говорят на един и същ език за насилието над деца и да работят в синхрон по проблема.
2. Програми за деца, насочени към превенция на насилие и въвличане в трафик - разработени са редица програми, които адресират различни аспекти на проблема и са насочени към различни възрастови групи:
  - Детска полицейска академия;
  - Силни без насилие - за малчугани;
  - Силни без агресия – за деца и младежи, които имат затруднения при контрола на собствените си емоции и агресивно поведение;
  - Равнопоставени в любовта – тийнейджърите се учат да разграничават равнопоставени от неравнопоставени романтични връзки;
  - „Стоп трафик“;
  - Сладкодмумко – развива способностите на децата да общуват с връстници и възрастни;
  - „Толерантни и равнопоставени“ – програмата помага на децата от начален курс да разберат как полът може да влияе върху междуличностните взаимоотношения;
  - „Аз съм скаут“.

3. Обучение на специалисти, които са ангажирани с проблемите насилие и трафик на деца

4. Създаване на политики в общността

Натрупаният опит за закрила на децата от насилие, намери израз в инициатива за създаване на политики за закрила на децата от насилие в училище. Имаше пилотна инициативата през 2009 година в училище в Хасково, което и до днес следва тази политика и работи в синхрон с институциите и родителите. Последващи нормативни документи на МОН регламентираха тази инициатива.

5. Поддържане на среда, която да информира и разпространява знанието и опита за закрила на децата от насилие.

ФАМИЛНИ ГРУПОВИ КОНФЕРЕНЦИИ - СДРУЖЕНИЕ „ШАНС И ЗАКРИЛА“

<http://chancebg.org>

Инициативата се изразява в организирана от независим координатор среща на т.нар. “разширено семейство”, което включва родители, близки, роднини и социалната мрежа на децата. Целта е да се разработи най-добрият план за преодоляване проблемите на детето. Това е модел, който дава възможност семейството да мобилизира собствените си сили и ресурси, само да вземе решения за преодоляване на проблемите и съответно да носи отговорността за изпълнение на решенията.

Фамилните групови конференции са универсален модел. Могат да се организират по повод на различни проблеми на детето – отсъствия от училище, слаби училищни постижения, риск от изоставяне на детето, насилие върху детето или в семейството. За 5 години са проведени 82 конференции с 610 участника в тях.

Проектът „Гласът на българските деца“ се изпълнява от Българското училище за политика „Димитър Паница“ и се финансира от Фондация „Оук“. Той стартира през 2016 г. и ще продължи до 2019 г. Проектът е създаден, за да се засили процеса на формулиране и прилагане на адекватни детски политики, и да подпомогне въвеждането на добри практики за разрешаване на актуални проблеми. Той е насочен към политическите и гражданските лидери, допринасящи за формирането на детските политики. Целта е българските деца да се чувстват сигурни и защитени, и техният глас да бъде чул от управляващите.

Настоящият документ представя накратко първият от шест анализа, планирани в рамките на проекта, отнасящи се до районите за планиране в България. Тяхната цел е да представят състоянието на политиките, отнасящи се до децата в различни сфери, както и да идентифицират добри практики в региона. Те ще бъдат представени на в рамките на 6 регионални срещи. Целта на срещите е обмяна на опит между завършилите Българското училище за политика, местните власти, институции, граждански организации, училища и други заинтересовани страни, запознаване с ключовите проблеми, които стоят пред гарантирането на детските права, както на национално ниво, така и специфичните за региона.